

Noget paa de Tanker, der ere komne frem om, at man skal forsøge paa at reise et selvstændigt aandeligt Liv i Sylland. Jeg tror ganske vist, det vil blive vanskeligt at faae anlagt et helt Universitetovre i Sylland; men jeg tror, at der kan gjøres Udskilligt for at skabe et selvstændigt aandeligt Liv i Sylland, og jeg er da ganske sikker paa, at hvis det ikke skal blive til rent Smaaastads-væsen, og gaa op i rene Uethydigheder, maa det samles paa eet Sted, centraliseres. Nu er Stillingen da den: Ved dette Lovforslaas 1ste Behandling fremsattes der fra flere Sider Ønske om at faae to jydsk Arkiver, og ærede Medlemmer ville maaste erindre, at jeg mente, at hvis man i det Hele vilde gaa den Vej, at have mere end et, maatte man have mange flere og ordne det Hele ganske anderledes. Da jeg ikke fandt Stemning for de Betragtninger, jeg ved 1ste Behandling af Lovforslaget tillod mig at fremsætte, søgte jeg at gjøre mit Bedste for, at vi ikke fik mere end eet jydsk Arkiv, fordi jeg mente, at naar man byggede et Arkiv, som man i Virkeligheden gjør det her, væsentlig paa Betragtninger, ikke af praktisk Natur, men sigtende til at skabe i Sylland et Midtpunkt for Historiegranskning, lette stedlig Literær Bevægelse og fremkalde Øyst til at forske i Provindsens Forhistorie, saa var det, hvis det skulde faae Betydning, absolut umuligt at have flere Arkiver der. Det forekom mig, at hvis det overhovedet skulde blive Noget, der kunde se ud som Noget, var det rigtigt at samle hele det jydsk Arkivvæsen i et eneste Arkiv, og jeg tilføjer, at saadan nogen egentlig Hjertens Begeistring for det i Lovforslaget indførte fhynde Arkiv, nærer jeg ikke. Jeg er gaaet med til det for fhynd Husfreds Skyld og agter at stemme for det, men jeg mener ikke egentlig, at dette Arkiv er meget stærkt eller vel begrundet; derimod forekommer det mig, at man kunde anføre en hel Række Betragtninger til Gunst for Sylland og til Fordel for et stort jydsk Centralarkiv. Det er jo ogsaa et saadant, som kommer frem ved dette Lovforslag, saa jeg tror nok, at man kunde tage de Betragtninger som medvirkende til, at vi istedetfor 2 à 3 jydsk Arkiver fik eet. Jeg mener, der er Noget i, hvad der blev fremhævet af det ærede Medlem for Aarhus Amts 2den Valgkreds, at paa det Sted, hvor man lægger dette Arkiv, skal man samle de øvrige Ting, man vil gjøre for det aandelige Livs Udvikling i Sylland. Man kan vente, at der til Arkivet vil blive knyttet højere videnskabelige Interesser, saaledes, at der rimeligvis bliver et aandeligt Høre omkring Arkivet. Det kunde jo saaledes tæn-

kes, at man vilde forsøge paa, istedetfor de mange Smaaaprovindsbibliotheker, vi have rundt om i Syllands Byer, der efter hvad jeg har erfaret ere temmelig upraktisk indrettede, vilde forsøge paa at danne et større Bibliothek i Sylland; man kunde ville forsøge paa at danne en Landbrugsdannelsesanstalt i Sylland, og man kunde gjøre noget Mere ud af et enkelt jydsk Kunstmuseum end af de andre o. s. v. Det forekommer mig, at den Bevægelse, som nu foregaar, med Forsøg paa at oprette et Kunstmuseum omtrent i hver By, er ikke nogen heldig Bevægelse. Skal denne Bevægelse se ud som Noget, saa maa Kunstværkerne samles paa eet Sted. Skal der i det Hele gjøres Noget i Retning af Forsøg paa at skabe et aandeligt Liv i Sylland, og skal der fremkalbes et aandeligt Liv, som tillige er stærkt knyttet til Provindsen, saa forekommer det mig, at en Sammenbragning netop er af Vigtighed. Det præjudicerer da efter denne Betragtning i ikke ringe Grad Fremtiden, at lægge et Arkiv et Sted, en Landbrugsdannelsesanstalt et andet Sted og saa at skabe Kunstmuseer i 3 à 4 Byer; det forekommer mig meningsløst, at det skulde være den rette Maade, og at det snarere vil gjøre det provindsielle aandelige Liv, som man tænker sig at fremkalde, latterligt og gjort til Ingenting. Derfor vil jeg gjerne minde om, at man skal være sig bevidst, at vi nu ved at stemme om, hvor et eneste stort jydsk Centralarkiv skal ligge, i Virkeligheden stemme om, i hvilken By alle disse Ting, hvis man overhovedet onsker dem, for Fremtiden skulle ligge og være. Naar der saa spørges om, hvilken By der er bedst, saa vil jeg nødig sige Noget mod det mageløse Viborg og dets Fortid, men jeg vil her anvende et Billede, som det ærede Medlem for Aarhus 2den Valgkreds stærkt drog frem, nemlig Historien om Joseph. Jeg vil imidlertid ikke tage hans Brødre frem, men nogle Andre, som ogsaa spillede en stor Rolle i Historien om Joseph, nemlig Potiphar og hans Hustru. Ja, jeg vil paa ingen Maade bringe Potiphars Hustru i Forbindelse med Viborg; thi jeg anser Viborg for en fuldstændig dydig, pæn og hæderlig By, men jeg vil dog sige, at Viborg er en bedaget By og en ældre Dame, som naturligvis har sine Charmer og sine Tilbedere, men naar Talen er om at gjøre Noget ud af en ny Bevægelse, saa kan det ikke nytte, at man, om jeg saa maa sige, indlader sig med en Dame af den Alder. Jeg betragter i denne Forbindelse — fraet enhver Sammenligning med Hensyn til Dyd og Hæderlighed — Viborg som nærmest havende Noget ved